

Nucli històric

Bagà

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Nucli històric

Coordenades:

Latitud: 42.25245
Longitud: 1.86238
UTM Est (X): 406158
UTM Nord (Y): 4678433

Classificació

Número de fitxa 08016-1
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Medieval Modern Contemporani
Segle XIII
Any 1233
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Tot i que darrerament es rehabiliten molts edificis, encara l'estat de conservació d'alguns d'ells és bastant dolent.

Protecció Inexistent
Número inventari IPAC nº 2979, any 1982

Generalitat i altres inventaris

Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Autoria de la fitxa Cortés Elía, M^a del Agua
Data de registre de la fitxa: dc., 15/10/2003 - 02:00

Descripció

Bagà es troba situada a l'Alt Berguedà, en el límit amb la Cerdanya i a 6 km de la boca sud del túnel del Cadí; a 786 m d'altitud. El terme té un relleu molt accidentat i irregular, essent la major part agrícolament improductiu, centrant-se els conreus al peu del Bastareny. Té un total de 3.590 ha d'explotació forestal i de pastures. La major part de la població viu de l'activitat industrial, principalment tèxtil i minera, amb una població actual de 2.096 habitants que principalment viuen a la vila, amb poca població disseminada. Destaca la ubicació de dues piscifactories a la riba del Bastareny, així com de les oficines centrals del Parc Natural Cadí-Moixeró que gestiona tot el terme del parc natural, essent aquest un dels grans atractius del municipi. El nucli central es va originar a l'edat mitjana i conserva un cert regust antic; al seu entorn va créixer la vila, cap el Raval en direcció a Berga, i cap al nord i est, principalment. A la sortida sud de Bagà en direcció a Guardiola, hi ha el barri de Terradelles, on viuen unes 220 persones, i en el que distingim el nucli vell, al peu del Bastareny, i la nova urbanització, al costat esquerre de la carretera. El nucli antic es troba al peu de Palau, l'antic castell dels barons de Pinós, i encara resten vestigis de les muralles i torres que protegien aquest nucli inicial medieval que té una planta més aviat rectangular. Els carrers s'ordenen seguint una estructura perpendicular entre ells, mostrant clarament que van ser dissenyats prèviament amb una planificació sobre el terreny, i seguint les diferents terrasses del terreny en desnivell des de Palau cap al riu. A la part baixa de la vila destaca la plaça Poxada que actua com a centre neuràlgic i social, travessada pel carrer Major. Perpendicular a aquest i més al nord, travessa la vila el carrer Sobirà. L'església de Sant Esteve tanca el perímetre a la banda de llevant i sobre el riu. Aquesta trama urbana és molt regular i manté l'estructura d'il·les rectangulars delimitades amb els carrers.

Observacions:

Mapa Topogràfic Moixeró-La Tosa, Parc natural Cadí-Moixeró, editorial Alpina, 2002. E/ 1:25.000.

Història

L'actual nucli de Bagà es va originar amb la concessió de la Carta de Franqueses per Galcerà IV de Pinós l'any 1233, que també va disposar l'organització dels carrers al peu del castell. Al llarg de l'edat mitjana es construïren les muralles, torres i portes, que ja consten construïdes al 1294; així com la nova església de Sant Esteve. Anteriorment el nucli urbà es trobava més al nord, al costat de l'antiga església de Sant Sebastià que va ser abandonada i desapareixent definitivament al segle XIV. Bagà, com a capital de la baronia participà en tots els afers en que s'involucraren els Pinós: el 1344 la guerra de Pere III de Catalunya contra el rei de Mallorca, la guerra contra Joan II, i altres. A la fi dels segle XV, estroncada la branca principal de la família dels barons, Bagà i les possessions passaren al duc d'Alba i finalment als de Medinaceli. Aquests darrers senyors abandonaren la vila iniciant-se una llarga decadència. Reviscolà al segle XVIII amb un augment demogràfic, i als segles XIX i XX arran de la industrialització.

Bibliografia

AA.VV. (1981). Gran Geografia Comarcal de Catalunya. Vol. II, Barcelona. AA.VV. (1985). Catalunya Romànica. Vol. XII El Berguedà. Fundació Enciclopèdia Catalana. MIQUEL, F. (1972). La llegenda de Galcerà de Pinós. Barcelona. SERRA VILARÓ, J. (1950). Les baronies de Pinós i Mataplana. Reedició del Centre d'Estudis Baganesos, 1989. 3 vols. VIGUÉ, J. ; BASTARDES, A. (1978), Monuments de la Catalunya romànica. El Berguedà. Artestudi eds. Barcelona.

